

„Żniwo” - nauka zmieniana w czasach C. T. Russella

dodane: 2025-02-17

Nauka o "żniwie" to jedna z charakterystycznych wykładni Towarzystwa Strażnica z czasów C. T. Russella, prezesa tej organizacji. Była ona wielokrotnie zmieniana i dopasowywana do przesuwającego się 'końca'. Żniwo właśnie poprzedzało ten rzekomo nadchodzący 'koniec'. Ponieważ on nie nastawał, więc i żniwo trzeba było przesuwać. Artykuł nasz opisuje te wszystkie zmiany z lat 1874-1916, sięgające nawet roku 1921.

„Żniwo” - nauka zmieniana w czasach C. T. Russella

Na początku informujemy, że artykuł nasz składa się z następujących rozdziałów:

Towarzystwo Strażnica i obecny opis żniw z czasów C. T. Russella

Żniwo kończące się w roku 1874

Żniwo trwające 3,5 roku - lata 1874-1878

Żniwo trwające 7 lat - lata 1874-1881

Żniwo trwające 40 lat - lata 1874-1914

Żniwo trwające 40 lat - lata 1875-1914

Żniwo trwające 40 lat - lata 1875-1915

Żniwo trwające 40 lat - lata 1874-1915

Wątpliwości C. T. Russella z roku 1916

Żniwo trwające 40 lat - lata 1878-1918

Żniwo trwające 40 lat - lata 1881-1921?

Towarzystwo Strażnica i obecny opis żniw z czasów C. T. Russella

Dziś Towarzystwo Strażnica bardzo wybiórczo wspomina naukę dawnego prezesa C. T. Russella (1852-1916) o „żniwach”. Niedawno napisano o „żniwie” trwającym 40 lat (1874-1914), które miało się „zakończyć zgromadzeniem pomazańców w niebie”:

„Żniwo miało się odbywać między rokiem 1874 a 1914 i zakończyć zgromadzeniem pomazańców w niebie. Skoro ci wierni słudzy Boży wyciągali takie błędne wnioski, to czy Jezus rzeczywiście ich prowadził, posługując się duchem świętym? Czy nie nasuwają się co do tego wątpliwości? Skądże!” (*Królestwo Boże panuje!* 2014 s. 50).

Tak więc widać na czym „żniwo” (czasem *żniwa*) miało polegać i czym się kończyć - zabraniem do nieba!

W tej samej książce napisano, że w roku 1917 ogłoszono, iż kończyło się kolejne „żniwo” trwające 40 lat, od roku 1878 do 1918:

„Kolejną próbą były niespełnione oczekiwania. Chociaż *Strażnica* słusznie wskazywała na rok 1914 jako rok zakończenia Czasów Pogan, to bracia nie

rozumieli jeszcze, co tak naprawdę on przyniesie (Łuk 21:24). Sądzi, że Chrystus zabierze wtedy namaszczonej klasę obłubienicy do nieba, aby mogli tam wspólnie panować. Jednak nadzieje te się nie ziściły. Pod koniec 1917 roku w *Strażnicy* ogłoszono, że wiosną roku 1918 dobiegnie końca 40-letni okres żniwa. Ale dzieło głoszenia nie ustało. Podany termin minął, a ono rozwijało się dalej. *Strażnica* wyjaśniła, że żniwo rzeczywiście się skończyło, lecz wciąż trwa zbieranie pokłosia. Mimo to niejeden poczuł się rozczarowany i przestał służyć Jehowie” (*Królestwo Boże panuje!* 2014 s. 23).

W publikacji z lat 70. XX wieku Towarzystwo Strażnica napomknęło też o „żniwie” mającym trwać 3,5 roku, rozpoczętym w roku 1874:

„W roku 1877 Russell wraz z Nelsonem H. Barbourem wydał książkę pt. *Three Worlds, and the Harvest of This World* (Trzy światy i żniwo tego świata). Wyłożono w niej, jakoby koniec »czasów pogan« w roku 1914 miał być poprzedzony czterdziestoletnim okresem rozpoczętym w roku 1874 n.e. tak zwanym »żniwem«, trwającym przez trzy i pół roku” (*Strażnica* Rok XCVI [1975] Nr 21 s. 16).

Wydaje się, że to wszystko, co ta organizacja napisała o swoich dawnych naukach dotyczących „żniwa” w ciągu ostatnich 70 lat.

Artykuł nasz stara się wymienić wszystkie wykładnie, które przedstawiał swoim uczniom Russell. Prawie nie podejmujemy w nim tematu kolejnych „żniw”, które pojawiły się, gdy prezesem Towarzystwa Strażnica był J. F. Rutherford (1869-1942) i jego następcy.

Ponieważ jednak wspomniany prezes przywołał na temat ostatniego „żniwa” (1878-1918) Russella, dlatego przytaczamy jego słowa:

„Pytanie: Czy żniwo wieku Ewangelii skończyło się na wiosnę roku 1918, czy też trwa ono nadal?

Odpowiedź: W STRAŻNICY z 1 września 1916 brat Russell omówił tę sprawę dość szczegółowo w artykule pt. »Żniwo nie jest jeszcze skończone«. Wyjaśnił on tam, że trzy i pół roku nauczania Jezusa nie były dokładnie objęte dziełem żniwa, lecz raczej Jezus wtedy zajęty podgotówką do żniwa, przygotowaniem do tego dzieła, które zaczęło się w Zielone Świątki. Zwrócił wtedy uwagę na fakt, że nie było wtedy jeszcze »gumna« (spichlerza), do którego możnaby było zgromadzić pszenicę przed Zielonemi Świątkami. Wobec tego wyjaśniono, że czterdziestoletnie żniwo żydowskie zaczęło się R. P. 33 i skończyło się R. P. 73; na podstawie równoległości żniwo Wiek Ewangelii miało się rozpocząć w 1845 lat po żniwie żydowskim, to zn. R. P. 1878. kończąc się chronologicznie na wiosnę R. P. 1918. To było ostatnie oświadczenie w sprawie chronologii dane przez posłannika Laodyceńskiego kościoła. Nie widzimy powodu, dlaczegobyśmy mieli wątpić w jego poprawność” (*Strażnica* 01.04 1919 s. 102 [ang. 01.04 1919 s. 6416, reprint]).

Tak więc Towarzystwo Strażnica obecnie wspomina trzy „żniwa” wyznaczone przez pastora. Jedno trwające 3,5 roku (od 1874 r.) oraz dwa czterdziestoletnie: 1874-1914 i 1878-1918.

W artykule naszym wskażemy zmiany długości trwania „żniw” (np. okres 40 lat), jak i czasu, który ono obejmowało (np. 1874-1914). Oba elementy Russell wielokrotnie zmieniał.

Nadmieniamy, że Świadkowie Jehowy dziś nauczają o dwóch „żniwach”. Jedno

od roku 1914, a drugie od 1919. Oba pokrywają się w czasie:

„Dzisiaj wiemy, że pora żniwa – pora oddzielania pszenicy od chwastów, czyli wiernych pomazańców od rzekomych chrześcijan – rozpoczęła się w roku 1914” (*Królestwo Boże panuje!* 2014 s. 51).

„A zatem »żniwo ziemi« rozpoczęło się dopiero w roku 1919” (*Królestwo Boże panuje!* 2014 s. 89).

Żniwo kończące się w roku 1874

O „żniwie” kończącym się w roku 1874 wiemy wyłącznie ze wspomnień Russella. W tym czasie nie wydawał on jeszcze żadnych publikacji.

Wygląda na to, że badacze adwentowi przyjęli w tamtych latach rok 1844 jako początek „żniw” trwających 30 lat. Rok 1874 miał je zakończyć. Data 1844 to dziedzictwo po W. Millerze (1782-1849), kaznodziei baptystów, który oczekiwał wtedy powrotu Jezusa, a dodawane 30 lat, to wymysł jego uczniów. Ponieważ Russell wspomina rok 1874 razem z innymi ‘swoimi’ datami (1878, 1881, 1914), więc uważamy, że jako młodzieniec, mający dopiero 22 lata, też oczekiwał wtedy końca „żniwa”. Od roku 1869 był pilnym uczniem adwentysty J. Wendella (1815-1873). Ten nie dożył nawet do daty powrotu Chrystusa, którą wyznaczył na rok 1873. Oto wspomnienia Russella o Wendellu i „żniwie” kończącym się w roku 1874:

„Jestem badaczem Pisma Świętego odkąd Jonas Wendell, kaznodzieja powtórnych [wtórych] adwentystów, około 1869 roku zwrócił moją uwagę na drugie przyjście naszego Pana, który wówczas głosił, że spalenie świata nastąpi w roku 1873” (*Dodatek do ang. Strażnicy* lipiec 1879, *Do czytelników „Zwiastuna Poranka”* – *I have been a Bible student since I first had my attention called to the second coming of our Lord, by Jonas Wendel, a Second Advent Preacher, about 1869, who was then preaching the burning of the world as being due in 1873.*).

„W ciągu żniwa, czyli końca tego wieku Pan Bóg przez Słowo zdawał się posyłać swój lud do czterech różnych punktów czasu, a mianowicie: 1874, 1878, 1881 i 1914 roku. Przy każdym z tych punktów czasu, wyczekujący święci, którzy byli pewni, że koniec wieku nadszedł, spodziewali się »przemiany Kościoła«. Gdy doszli do każdego z tych punktów, Pan Bóg rzekł: »Idź dalej, na inne miejsce«” (ang. *Strażnica* 01.02 1916 s. 5845 [reprint]).

„Odnieśmy te sprawy pozafiguralnie do Kościoła. Gilgal zdaje się reprezentować początek czasu żniwa – październik 1874. Data ta, wyraźnie zaznaczona w Biblii (Dn 12:12), była oczekiwana przez wielu badaczy Biblii z wielkim zainteresowaniem jako możliwego czasu, w którym Kościół zostanie skompletowany – chociaż nic w Biblii tego nie stwierdza. Wniosek był oczywisty, ale nie było pozytywnego stwierdzenia co do tego, że dokonała się wówczas przemiana Kościoła. Kiedy oczekiwania nie zostały spełnione, odczuwano pewien stopień rozczarowania. Niemniej jednak klasa Eliasza przeszła do następnego punktu, w towarzystwie tak wielu innych, którzy zasługiwali na zaliczenie do pozafiguralnej klasy Elizeusza” (ang. *Strażnica* 15.09 1915 s. 5772 [reprint]).

Żniwo trwające 3,5 roku - lata 1874-1878

Powyżej pisaliśmy, że Towarzystwo Strażnica wspomniało o pierwszym „żniwie” trwającym 3,5 roku, o którym uczył Russell.

Co najmniej od roku 1877 pastor wraz z adwentystą N. H. Barbourem (1824-1905) uczyli o tym żniwie obejmującym lata 1874-1878. Książka, w której zawarto tę naukę, powstała podobno w roku 1876, ale wydano ją rok później (patrz ang. *Strażnica* lipiec 1880 s. 114 [reprint]):

„W roku 1877 Russell i Barbour opublikowali wspólnie książkę *Three Worlds, and the Harvest of This World* (Trzy światy i żniwo tego świata). Ta 196-stronicowa publikacja zawierała informacje na temat restytucji oraz biblijnych proroctw dotyczących chronologii. Przedstawiono w niej pogląd, że jesienią roku 1874 nastąpiła niewidzialna obecność Jezusa Chrystusa oraz pewien 40-letni okres, który się rozpoczął od trwającego 3 i pół roku żniwa” (*Dzieje Świadków Jehowy w czasach nowożytnych. Stany Zjednoczone Ameryki. Na podstawie Rocznika Świadków Jehowy na rok 1975* s. 5).

„Br. B. [Barbour] i ja omawialiśmy różne metody głoszenia tych prawd i w końcu postanowiliśmy podróżować i głosić je wszędzie tam, gdzie mężczyźni i kobiety usłyszą, i w ten sposób spędzić (*D.V.* – jak Bóg pozwoli) pozostałą część żniw, które wówczas, jak przypuszczaliśmy, trwały trzy i pół roku i miały zakończyć się w roku 1878” (ang. *Strażnica* 01.07 1879, dodatek *Do czytelników „Zwiastuna Poranka”*).

Tę naukę Barbour rozgłaszał już w roku 1875, zanim poznał Russella:

„Wierzę (...) że ten okres przejściowy nazywa się »czasem żniwa« i że rozpoczął się jesienią 1874 roku, a zakończy wiosną 1878 roku; mierzy trzy i pół roku. I że wydarzenia tego czasu żniwa są przede wszystkim zmartwychwstaniem umarłych w Chrystusie; po drugie, wiązanie kłoków w pęczki; trzecie i ostatnie, przeniesienie żywych świętych i zgromadzenie ich razem ze zmartwychwstałymi u Pana w powietrzu.

Wierzę, że chociaż dyspensacja ewangelii zakończy się w roku 1878, Żydzi nie zostaną przywróceniu do Palestyny, aż do roku 1881” (ang. *Zwiastun Poranka* wrzesień 1875 s. 52 – *That this transition period is called "the time of harvest"* And that it began in the autumn of 1874, and will end in the spring of 1878; measuring three and a half years. And that the events of this time of harvest, are first the resurrection of the dead in Christ; second, the binding of the tares in bundles; third and last, the translation of the living saints and gathering of them together with the risen ones to the Lord in the air. I believe that though the gospel dispensation will end in 1878, the Jews will not be restored to Palestine, until 1881).

Naukę tę Russell poznał w roku 1876:

„Zapłaciwszy Mr. Barbour’owi kosztą podróży poprosiłem go, by mnie odwiedził w Philadelphii, (gdzie byłem zajęty w interesie podczas lata 1876 r.) i jeżeli możebne, by pokazał mi na podstawie proroctw Pisma Św., że rok 1874 jest początkiem czasu Obecności Chrystusa i Żniwa. Barbour przyjechał, a wykazane proroctwa zadowolniły mnie” (*Dokonana Tajemnica* 1925 [ang. 1917] s. 61 [cytat w książce pochodzi z ang. *Strażnicy* z 1 czerwca 1916 roku, s. 171])

Patrz też *Świadkowie Jehowy - głosiciele Królestwa Bożego* 1995 s. 46.

Oto oczekiwania związane z końcem żniwa w roku 1878, które wspomina Russell:

„Wydarzenia w Betel stosują się do roku 1878 na wiosnę, które przez porównanie wskazują na koniec wieku Żydowskiego, gdy Jezus wjechał do Jerozolimy, jako król Żydowski (...) Chociaż w Piśmie Świętym nie ma obietnicy wyrażonej wprost, by Kościół w owym czasie miał być uwielbionym, to jednak było wiele powodów do przypuszczenia, że mogło się to wypełnić. Ci, którzy przyjęli ten zawód w duchu właściwym, otrzymali wielkie błogosławieństwo” (ang. *Strażnica* 15.09 1915 s. 5772 [reprint]).

Jak widać, tak jak przy późniejszych dłuższych okresach, tak i przy tym trwającym 3,5 roku, oczekiwano w roku 1878 zabrania do nieba.

Żniwo trwające 7 lat - lata 1874-1881

Gdy nic widzialnego nie wydarzyło się po 3,5 roku „żniwa” w latach 1874-1878 Russell wydłużył je do 7 lat (1874-1881). Ta nauka pojawiła się w roku 1880:

„Wierzymy, że okres siedmiu lat (»żniwo«) od jesieni 1874 do 1881 roku jest czasem budowy tej świątyni, co oznacza przyprowadzenie wszystkich członków – winnych latorośli przynoszących owoce – do doskonałego stanu duchowego” (ang. *Strażnica* grudzień 1880 s. 172 [reprint]).

„Dochodzimy do wniosku, (...) że prawo Zakonu i prorocy ogłaszają jego obecność w kulminacyjnym punkcie Jubileuszowych cykli w 1874 roku. Równoległości pokazują nam, że wtedy rozpoczęło się żniwo i że zbieranie członków obietnicy do bezpiecznego miejsca zabierze równoległe siedem lat czasu, kończąc się w 1881 roku” (ang. *Strażnica* styczeń 1881 s. 175 [reprint]).

„Równoległości te są *prorocze* i pozostają w zgodzie z prorocत्वami, które już się wypełniły, co daje nam podstawę wierzyć, że *żniwo* tego wieku, które rozpoczęło się w roku 1874, będzie takie, jak jego *cień*, to znaczy będzie składać się z 7 lat łaski dla Kościoła, po których nastąpi 33 lata upadku i zniszczenia »Babilonu«, co całkowicie oddzieli ziarna pszenicy od plew. Siedem lat *łaski* dla kościoła, zaczynające się w roku 1874, zakończy się w roku 1881 – około drugiego października” (ang. *Strażnica* maj 1881 s. 224 [reprint]).

Głównym wydarzeniem „żniwa” trwającego 7 lat miało być, jak zawsze, zabranie do nieba. Russell tak o tym wspominał:

„Następną datę, rok 1881 można porównać do doświadczeń z Jerycho. Badacze Pisma św. przywiązują wielką wagę do tej daty, ponieważ przez porównanie tego z wiekiem Żydowskim, okazuje się, że w owym czasie Ewangelia przeszła do Pogan. (...) Mniemaliśmy, że to oznaczało zmianę dyspensacji i figurowało uwielbienie Kościoła. Chociaż nasze mniemania nie urzeczywistniły się, to jednak otrzymaliśmy wielkie błogosławieństwo i postąpiliśmy dalej” (ang. *Strażnica* 15.09 1915 s. 5772 [reprint]).

Gdy przeminęły i wyczerpały się tak zwane krótkie okresy „żniwa”, Russell

sięgnął po dłuższe (trwające 40 lat), kończące się w latach 1914-1915. Było kilka takich okresów, które następnie poddawano korektom.

Patrz też poniżej o opinii J. H. Patona na temat „żniwa” trwającego 3,5 roku lub 7 lat.

Żniwo trwające 40 lat - lata 1874-1914

Pierwszy dłuższy okres „żniwa” obejmował 40 lat między rokiem 1874 a 1914:

„Ta sama klasa czytelników zauważy również specjalną ważność ostatnich 40 lat z tych 115, zwanych »Końcem« lub »Żniwem«” (*Przyjdź Królestwo Twoje* 1919, 1923 s. 125).

Tekst angielski zawierał konkretny okres „żniwa” - 1874-1914, które to lata opuszczono w polskim tekście:

The same class of readers will have noticed, too, the special importance of the last 40 of those 115 years (1874-1914), called "The End" or "Harvest." (*Thy Kingdom Come* 1891, 1911, 1923 s. 121).

Patrz też reklama w polskim tomie, która zawiera te dane:

„(...) »żniwa« Wieku Chrześcijańskiego mają trwać lat 40 od R. P. 1874 do 1914” (*Przyjdź Królestwo Twoje* 1919, 1920 s. 436 [ang. 1898 s. 387; 1914 s. 388]).

Inny polski tekst również podawał okres „żniwa” i wspomniane lata:

„(...) »żniwa« Wieku Chrześcijańskiego mają trwać lat 40 od R. P. 1874 do 1914” (*Nadszedł Czas* 1919, 1920 s. 424 [ang. 1902 s. 374 - *The Christian Age, "Harvest," 40 years, A. D. 1874-1914*]).

Wydawałoby się, że Russell miał ustabilizowany pogląd na to „żniwo”, ale tak nie było.

Żniwo trwające 40 lat - lata 1875-1914

Dziwne, że niedługo po wskazanej powyżej nauce pojawiło się „żniwo” trwające 39 lat, a nie 40, bo obejmujące lata 1875-1914. Mimo to Russell wmawiał wszystkim, że to nadal 40 lat:

„»Żniwa« Wieku chrześcijańskiego, 40 lat, A. D. 1875-1914” (ang. *Strażnica* styczeń 1891 s. 16 - *The Christian Age "Harvest," 40 yrs., A.D. 1875-1914*).

Patrz te same słowa: ang. *Strażnica* 15.01 1892 s. 18; ang. *Strażnica* 01.03 1892 s. 82.

Lata 1875-1914 pojawiły się w *Strażnicy* przynajmniej jeden raz już w roku

1880, gdy zaprzeczono, że „żniwo” może trwać 3,5 roku lub 7 lat. Artykuł ten napisał współpracownik Russella, kaznodzieja J. H. Paton (1843-1922), który nie zgadzał się z innymi okresami, o jakich nauczał pastor:

„Z tych stwierdzeń, porównań i innych fragmentów Pisma Świętego wyciągamy wniosek, że dzień gniewu wlicza się do żniw ewangelicznych i w związku z tym wiek i żniwo rozciągają się do roku 1914, obejmując okres czterdziestu lat od wiosny 1875 roku, zamiast trzech i pół roku lub siedmiu lat” (ang. *Strażnica* lipiec 1880 s. 115 [reprint] – *From these statements, the parallels, and other scriptures, we conclude that the day of wrath is included in the Gospel harvest, and, therefore, that the age and harvest extend to 1914, covering a space of forty years from the Spring of 1875, instead of three years and a-half, or seven years.*).

Czyżby Russell w roku 1891 przejął od Patona „żniwo” lat 1875-1914? Ten odszedł od pastora już we wczesnych latach 80. XIX wieku.

Chociaż Paton już w lipcu 1880 roku zaprzeczał idei krótkich „żniw” (trwających 3,5 roku i 7 lat), pastor w grudniu tego samego roku mimo wszystko wprowadził koncepcję „żniwa” o długości 7 lat (zob. powyżej).

To pokazuje, jak manipulował swoimi uczniami, zmieniając daty i okresy według własnego uznania.

Żniwo trwające 40 lat - lata 1875-1915

Mniej więcej w tym samym czasie pojawiło się kolejne „żniwo”, trwające również 40 lat, ale obejmujące lata 1875-1915:

„Patrząc wstecz na rozdział Jr 25:29-38, widzimy, że prorok przepowiada wielki czas ucisku, o którym mówił Daniel i nasz Pan i który ma mieć miejsce przy końcu, czyli w żniwie, Wieku Ewangelii - w okresie czterdziestu lat, od 1875 do 1915 roku - w samym środku którego teraz [w 1892 r.] żyjemy, a oznaki niniejszego ucisku są obecnie oczywiste dla wszystkich myślących umysłów (zob. *Brzask Tysiąclecia*, tom I, rozdz. XV)” (ang. *Strażnica* 15.02 1892 s. 1371 [reprint]).

Patrz też angielski *Kwartalnik Staroteologiczny*, czyli *Old Theology Quarterly* Nr 3 (bez daty wydania, wydawany od 1889) – „Czy wiesz, że zgodnie z chronologią biblijną minęło 6000 lat historii Ziemi i że siódmy tysiąc lat to Tysiąclecie panowania Chrystusa oraz że obecny czas, od 1875 do 1915 roku, to okres, który Pismo Święte nazywa »żniwem« wieku, w którym liczba wybranych w Kościele zostanie uzupełniona? (*DO YOU KNOW that 6,000 years of Earth's history is past, according to Bible Chronology? and that the seventh thousand is the Millennium of Christ's reign? and that the present time, from 1875 to 1915, is the lapping period styled in Scripture the "harvest" of the age, in which the number of the elect Church will be completed?*).

Por. ang. *Strażnica* 01.08 1909 s. 4438 (reprint) – *Ktokolwiek przyznaje, że w ogóle jesteśmy w czasie Żniwa — że jesteśmy w nim od 1875 roku - musi to również uznać.*

Widzimy, jak łatwo przestawia się daty na papierze. Niezależnie od tego, czy chodziło o rok 1874, 1875, 1914, czy wreszcie 1915, Russellowi zawsze wychodziło

Żniwo trwające 40 lat - lata 1874-1915

W roku 1894 Russell w *Strażnicy* wydłużył „żniwo” do 41 lat, oczywiście nadal utrzymywał, że trwa ono 40 lat (1874-1915):

„Dlatego w żniwie lub końcu wieku (okres czterdziestu lat – od 1874 do 1915 roku, patrz *Brzask Tysiąclecia*, Vol. I, s. 223, 224), ma zostać wykonana praca oddzielająca, a te z pożądanego rodzaju [tzn. ‘ryby’] mają zostać starannie zebrane i zachowane, podczas gdy reszta jest odrzucana jako niegodna zaszczytów Królestwa, do których została powołana” (ang. *Strażnica* 01.10 1894 s. 1716 [reprint]).

„(...) po Chr. 1874 – Żniwa chrześcijańskie – po Chr. 1915” (*Przyjdź Królestwo Twoje* 1919 s. 136 [ang. 1898, 1914 s. 132]).

Jednak w tej samej książce w reklamie zamieszczono inne lata:

„(...) »żniwa« Wieku Chrześcijańskiego mają trwać lat 40 od R. P. 1874 do 1914” (*Przyjdź Królestwo Twoje* 1919, 1920 s. 436 [ang. 1898 s. 387; 1914 s. 388]).

Jak można w treści książki wymieniać rok 1915, a w jej reklamie 1914?

Interesujące jest to, że we wcześniejszej angielskiej edycji z roku 1891 (s. 132) ten sam tekst podaje rok 1914, a nie 1915! Tak samo, jak wspomniane reklamy (patrz ang. *Przyjdź Królestwo Twoje* 1898 s. 387; 1914 s. 388).

Inny tom *Wykładów* Russella w języku angielskim i polskim ma jedną wersję „żniwa”, chociaż w dodatkowej reklamie zamieszczonej w tej książce podano inne lata. Oto obie wersje:

„(...) po Chr. 1874 – Żniwa chrześcijańskie – po Chr. 1915” (*Nadszedł Czas* 1919 s. 242 [ang. 1889, 1915 s. 219]).

„(...) »żniwa« Wieku Chrześcijańskiego mają trwać lat 40 od R. P. 1874 do 1914” (*Nadszedł Czas* 1919, 1920 s. 424 [ang. 1902, 1915 s. 374 – *The Christian Age*, “Harvest,” 40 years, A. D. 1874-1914]).

Widzimy zatem, że sam Russell tracił orientację we własnej chronologii. Ciągłe zmiany, korekty, różne daty i okresy.

Wątpliwości C. T. Russella z roku 1916

Po 1914 roku Russell tak bardzo pogubił się w określaniu „żniwa”, że zaczął podejrzewać, iż rozpoczął się okres „pokłosa”, czyli dodatkowego, mniejszego zbierania plonów. Jednak w roku 1916 zanegował owo „pokłosie” na rzecz dalszego

trwania „żniwa”:

„Pierwotnie zdawało się nam, że właściwe żniwo skończyło się w październiku 1914 roku i że od tej pory, praca ta miała być raczej pokłosiem; lecz fakty wydają się nie potwierdzać tego. Postęp pracy, rozwój i liczba przychodzących do znajomości Prawdy, jako i tych, co się poświęcili Panu przewyższa to, co można by nazwać pokłosiem” (ang. *Strażnica* 01.09 1916 s. 5950 [reprint]).

W każdym razie Russell wykorzystał wszystkie cztery opcje dla tych czterech dat (1874, 1875, 1914, 1915). Jedynym rozwiązaniem była zmiana ich na inne, co ostatecznie uczynił.

Żniwo trwające 40 lat - lata 1878-1918

Powyższe rozważanie o „pokłosiu” z roku 1916 podsunęło Russellowi pomysł na nowy okres „żniwa”. Sięgało ono już poza kres jego życia. We wrześniu 1916 roku wyznaczył nowe „żniwo”, które miało obejmować lata 1878-1918:

„Nie widzimy przeto przyczyny, dlaczego mielibyśmy wątpić, że Czasy Pogan skończyły się w październiku 1914 roku i że w następnych kilku latach nastąpi zupełny upadek ich władzy, a zostanie ustanowione Królestwo Boże przez Mesjasza. Lecz do tego czasu klasa Eliasza przejdzie poza zasłonę; ‘A gdy się Chrystus on żywot nasz pokaże, tedy i wy (Kościół) okażecie się z Nim w chwale’ (...)

Poprzednio wyobrażaliśmy sobie, że dzieło żniwa tj. zebrania Kościoła nastanie przed wypełnieniem się Czasu Pogan, lecz Pismo Święte nic o tym nie mówi. Nasza myśl opierała się jedynie na przypuszczeniu, lecz teraz widzimy, iż nie było ono usprawiedliwione. To żniwo należy do nowego okresu i nie może być porównywane ze starym. W każdym razie zbieranie pszenicy w wieku żydowskim nie skończyło się z rokiem 70, lecz w różnych stronach świata postępowało dalej. Bez wątpienia, że wielka liczba żydów skorzystała z nader przykrego doświadczenia i była lepiej przygotowaną, aby była zebraną do chrześcijańskiego gumna po zniszczeniu ich narodowej egzystencji. Podobnie możemy się spodziewać, że bardzo wielu może być jeszcze zebranych do niebieskiego gumna i nie możemy powiedzieć, aby tu można czas ograniczyć. Nadmieniamy tutaj, że niektórzy historycy pokazują, że czas wielkiego ucisku dla Żydów zakończył się w kwietniu R.P. 73, który równałby się z rokiem 1918.

Czy mamy żałować, że czas się przedłuża? Wcale nie, owszem cieszymy się, iż mamy sposobność głosić sławę Tego, który nas powołał z ciemności do dziwnej Swojej światłości; radujemy się także, widząc innych korzystających jeszcze i radujących się z Prawdy” (ang. *Strażnica* 01.09 1916 s. 5950-5951 [reprint]).

Swój nowy pogląd przedstawił też w kazaniu. Opublikowano je w roku 1917 w pamiątkowym zbiorze jego najważniejszych kazań:

„Co się tyczy czasu żniwa Wieku Ewangelii, zwracam się przy tej okazji do was w przekonaniu, że ten okres żniwa będzie trwał według Pisma Świętego czterdzieści lat i że weszliśmy w ten okres w roku 1878, a zatem zakończy się on z rokiem 1918.

(...) znajdujemy się w końcowym okresie Wieku Ewangelii i na początku czy w brzasku Wieku Tysiąclecia" (*Pastor Russell's Sermons* 1917 s. 287; tekst polski cytowany według *Kazania Pastora Russella* 2012 s. 287 [wyd. „Straż”, Białogard]).

„Wskazując na ten czas żniwa, który się rozpoczął w roku 1878, Apostoł nazywa go specjalnym dniem, czyli epoką; i takim on był naprawdę. Żaden okres w historii świata nie był tak znamieny pod tyloma względami” (ed. pol. jw. s. 289).

W wyniku zmiany nauki o czasie „żniwa” w Towarzystwie Strażnica pojawiły się wytyczne, by wprowadzić poprawki do *Wykładów Pisma Świętego*. Nie wiadomo, czy polecenie to wydał już Russell, czy decyzję podjęto dopiero po jego śmierci. Nie zachowało się takie rozporządzenie pastora na piśmie. Przedstawiono takowe w roku 1917 i było ono zgodne z naukami przedstawionymi w *Strażnicy* z 1 września 1916 roku (patrz powyżej):

„Data przedstawiona w komentarzu na Obj. 2:1. dowodzi, że zdobycie Judzkiej ziemi nie było zupełnem, aż w dniu święta Wielkanocy R. P. 73 i że w świetle powyższych pism okazuje się, że na rok 1918 na wiosnę sprowadzi ucisk większy aniżeli ten, jaki był w jesieni roku 1914. Przejrzyj ponownie Porównanie Dyspensacji w Wykładach Pisma Św. tom II, str. 276 i 277; zmień 37 na 40, 70 na 73 i 1914 na 1918 i wierzymy, że to jest akuratem i wypełni się »w wielkiej mocy i chwale.« (Marka 13:26). Nie było możebnem przewidzieć, czy nasz Pan miał na myśli rok 70, czy rok 73, który nam miał służyć za wskazówkę odnośnie końca państwa Żydowskiego, aż dopiero po Październiku roku 1915.” (*Dokonana Tajemnica* 1925 s. 69-70 [ang. 1917 s. 62]).

Na dodatek, cytowana książka zaczęła powstawać zaraz po śmierci Russella:

„Jednakowoż jeszcze przed opublikowaniem ostatniego tomu Pan powołał go do swej chwały i nagrody. Dokończenie i wydanie ostatniego tomu - *Dokonanej Tajemnicy* - pozostawione było dla innych. Bracia nasi, o których powyżej wspomnieliśmy, od dłuższego szeregu lat byli w zażyłej styczności z Pastorem Russellem i pracowali pod jego kierunkiem nad rozszerzeniem wieści o Królestwie Mesyaszowem. Niektórzy z nich byli i są jeszcze urzędnikami naszego Towarzystwa. Inni z ich liczby zostali wybrani, aby uporządkować i przygotować z zapisków brata Russella kopię *Dokonanej Tajemnicy*, tak żeby można ją wydrukować. Praca ta zaczęła się w grudniu 1916, a w drugiej połowie marca 1917 kopia była prawie skończoną” (*Strażnica* 15.04 1919 s. 115-116 [ang. 15.04 1919 s. 6419, reprint]).

Nawet w języku polskim wspomniane wytyczne zamieszczono w *Strażnicy* już w roku 1917 (patrz *Strażnica* grudzień 1917 s. 169-170).

W związku z tym polscy uczniowie Russella z USA dokonali poprawek w jego *Wykładach*, które dotyczyły początku „żniwa” przeniesionego z roku 1874 na rok 1878. Podawano albo nową wersję, albo obie:

„Praca żniwa zajmie czterdzieści lat, (licząc od czasu przygotowania roku 1874, zaś od czasu rozpoczęcia się żniwa 1878 r., czas ten skończył się na wiosnę R. P. 1918)” (*Nadszedł Czas* 1919, 1923 s. 165).

„ŻNIWO Jest to wyraz dający ogólne pojęcie co do tego, jakiego dzieła należało spodziewać się pomiędzy datami 1878 i 1918. Był to czas żęcia raczej niż zasiewu, czas próby, czas porachunku, ostatecznego policzenia się i wynagrodzenia” (*Przyjdź Królestwo Twoje* 1919, 1923 s. 141).

„Zbadawszy to już, przekonaliśmy się, że rok 1878 był początkiem, a rok 1918 końcem tego 40 letniego okresu, zaś wszystkie szczegóły porządku i całości tego żniwa wyobrażone w żniwie Wieku Żydowskiego, będącym jego figurą” (*Przyjdź Królestwo Twoje* 1919, 1923 s. 159).

„Widzieliśmy, że okres obecności naszego Pana od 1874 do 1914. (względnie od 1878 do 1918) był »żniwem«, przeznaczonym na zebranie reszty członków, mających stanowić Oblubienicę, a przy końcu na czas ucisku i obalenie obecnych systemów, w przygotowaniu na nowe królestwo” (*Walka Armagieddonu* 1919, 1925 s. 762-763).

„»Żniwa« Wieku Chrześcijańskiego mają trwać lat 40 od R. P. 1878 do 1918” (*Walka Armagieddonu* 1919 s. 810).

Szkoda, że te tomy zostały opublikowane dopiero w 1919 roku, ponieważ wówczas moglibyśmy dowiedzieć się, kiedy po raz pierwszy dokonano zmian tych dat.

Dziwne jest to, że w znanych nam angielskich edycjach *Wykładów* (1917-1927) nie naniesiono takich poprawek. Tym bardziej to zastanawiające, gdyż wskazane wytyczne ukazały się wpierw w języku angielskim i były one zgodne z poglądami Russella ze *Strażnicy* z 1 września 1916 roku.

Dodajmy tylko, że nowy pogląd przedstawiono w cytowanej książce z roku 1917 (wykres chronologiczny):

„40 lat upadku od R. P. 1918, koniec wieku, czyli żniwo dł. 40 l. (...) Zupełne odrzucenie nominalnego chrześcijaństwa po 40 latach żniw, które trwały od 1878 do 1918” (*Dokonana Tajemnica* 1925 s. 713 [ang. 1917 s. 595]).

W polskim tomie *Wykładów* jest jeszcze jeden tekst, który wskazuje, że „żniwo”, pomimo iż miało mieć 40 lat, to jednak ma ich 36:

„Zupełne odrzucenie nominalnego chrześcijaństwa po 40 latach żniw, które trwały od 1878 do 1914” (*Nadszedł Czas* 1919 s. 277).

Jeśli był to tylko błąd w druku, to dziwne, że powielany był on nadal w edycjach polskich z roku 1920 i 1923.

Żniwo trwające 40 lat - lata 1881-1921?

Chociaż Russell nigdy nie uczył o „żniwie” lat 1881-1921, to jednak wymieniał lub sugerował sam rok 1921 (wymieniał też w *Strażnicy* inne daty: 1919, 1920, 1925). Natomiast rok 1881 należał do jego najważniejszych dat, tak zwanych „dat proroczych”.

Oto przykładowe teksty wskazujące rok 1921:

„Pytanie (1909). – *Jak długo po roku 1914 będzie jeszcze trwał obecny stan chorób, cierpień i śmierci Adamowej?*

Odpowiedź. – (...) Niektóre rzeczy w Piśmie Św. wskazują jakoby miały jeszcze trwać przez siedem lat, inne zaś jeden rok, lecz nic pewnego w tym względzie nie mamy” (*Co kaznodzieja Russell odpowiadał na zadawane jemu liczne pytania* 1947 [ang. 1917] s. 48).

„Dlatego nawet po 1881 roku mogłoby być czterdzieści lat ucisku i nie miałyby to wpływu na nasze ogólne stanowisko, ponieważ przeniosłoby nas to tylko o siedem lat poza rok 1914, tak jak teraz o siedem lat poza rok 1874. Kiedyś myśleliśmy, że zostaniemy przemienieni w czasie wielkiego ucisku, ale teraz tak nie jest” (ang. *Strażnica* styczeń 1881 s. 181 [reprint] – *Hence there could be forty years of trouble even after 1881 and not interfere with our general position, for this would only carry us seven years beyond 1914, as this now does seven years beyond 1874. We used to think it would be in the midst of a great trouble that we would be changed, but now we do not.*).

Być może tego typu wypowiedzi spowodowały, że wśród współpracowników Russella powstawały kolejne spekulacje na temat roku 1921:

„Pytanie (1913). – *Jeżeli żniwo jest okresem czterdziestu lat a wezwanie do Żniwa nastąpiło w 1881 roku, gdy Strażnica została zalegalizowana, czy Żniwo nie miałoby się skończyć w roku 1921?*

Odpowiedź. – Nigdy nie myśleliśmy nadać »Strażnicy« tak ważnego miejsca. Zresztą »Strażnica« rozpoczęta została w roku 1879, a »Watch Tower Bible and Tract Society« założone zostało w roku 1880; sama sprawa zalegalizowania Stowarzyszenia nie oznacza, iż ono nie istniało przedtym. Samo dostanie »charteru« nie robi jeszcze stowarzyszenia. Można utworzyć stowarzyszenie tak samo jeżeli dwóch lub trzech je utworzy bez czarteru, jak gdyby pięćset osób utworzyło je z czarterem; jest to stowarzyszenie tak samo. Myśleliśmy, że Żniwo jest zaznaczone przez obecność Pana, a obecność Żniwiarza wskazuje na czas żniwa. Wierzymy z proroctw, że Pan przyszedł jako Żniwiarz w roku 1874. Myśleliśmy, że proroctwa zaznaczają rozpoczęcie żniwa raczej a nie inne rzeczy” (*Co kaznodzieja Russell odpowiadał na zadawane jemu liczne pytania* 1947 [ang. 1917] s. 57).

Choć Russell zaprzeczał istnieniu „żniwa” w latach 1881-1921, nie możemy być pewni, czy nie rozważyłby tego pomysłu, gdyby nie zmarł tak wcześnie. Czas działał na jego niekorzyść. Proroctwa dotyczące „żniw”, które miały się skończyć w latach 1878, 1881, 1914 i 1915 okazały się nietrafione. Nie wiadomo, jak by zareagowałby, gdyby miał szansę przekonać się, że równie błędnie wyznaczył rok 1918.

Dodajmy, że jego następca Rutherford od maja 1918 roku do września 1923 ‘wydłużał’ „żniwo” okresem „pokłosa” (patrz ang. *Strażnica* 01.05 1919 s. 138; *Strażnica* 01.10 1923 s. 303 [ang. 15.09 1923 s. 287]). Następnie w roku 1924 wymyślił „żniwa” trwające 50 lat (1874-1924):

„Rozumiemy więc, że chociaż czterdziestoletni okres żniwa skończył się 1918 roku, obecnie jest czas pokłosa, a Pan tu i ówdzie zbiera resztki Swojej pszenicy, równocześnie głosi, że nastał już dzień Jego pomsty, wkrótce nastanie Królestwo

Mesyaszowe" (*Strażnica* 01.01 1920 s. 5 [ang. 15.12 1919 s. 374]). Patrz też *Harfa Boża* 1921 s. 244.

„Jeżeli możemy wnosić, że żniwo klasy pszenicy, mianowicie świętych, rozpoczęło się z wtórą obecnością naszego Pana w roku 1874, zatem czy nie byłoby właściwym wnioskować, iż to żniwo ma trwać pięćdziesiąt symbolicznych dni, albo pięćdziesiąt literalnych lat? Jeżeli tak, możemy zatem spodziewać się, że żniwo to zakończy się pięćdziesiąt lat później po roku 1874, lub też skończy się w roku 1924” (*Strażnica* 15.01 1924 s. 21 [ang. 01.01 1924 s. 5]).

Na tym kończymy zbiór „żniw” Russella.

Rutherford w jednym z tekstów podsumował oczekiwania Russella związane z końcami „żniwa” i zabraniem do nieba. Wymienił ‘hurtem’ 4 daty, choć szkoda, że nie wszystkie (brak: 1874, 1915):

„Gdy plaga za plagą nawiedzały systemy nominalnego Chrześcijaństwa, prawdziwy lud Boży kilka razy spodziewał się, że już przyszedł czas na jego wyswobodzenie. Brat Russell spodziewał się, że kościół będzie wzięty poza zasłonę w roku 1878, 1881, 1910 i 1914 – tak jak to było z Eliaszem, który wyszedłszy z Elizeuszem, siedł aż do czterech miejscowości, zanim rzeczywiście był wzięty. Te wszystkie chwilowe zawody w nadziei od Boga były przeznaczone i zrządzone” (*Strażnica* Nr 5, 1918 s. 76 [ang. 15.04 1918 s. 6237, reprint]).

Patrz też cytowana wcześniej ang. *Strażnica* 01.02 1916 s. 5845, reprint.

Powyższy tekst jest bardzo dobrym podsumowaniem nauki Russella o „żniwie”, do którego już nic nie trzeba dodawać.

Oto zaś komentarz Towarzystwa Strażnica dotyczący różnych jego dat:

„W świetle tych poprawionych tablic chronologii biblijnej dało się zauważyć, że poprzednie zastosowanie lat 1873 i 1878, jak również innych dat, które ustalono na ich podstawie i powiązano z odpowiednimi wydarzeniami z I wieku, było oparte na mylnych przesłankach” (*Świadkowie Jehowy – głosiciele Królestwa Bożego* 1995 s. 633).

Na zakończenie składam podziękowanie J. Romanowskiemu i K. Kozakowi za pomoc w tworzeniu tego tekstu.

Włodzimierz Bednarski

źródło: <https://www.apologetyka.info/swiadcowie-jehowy/zniwo-nauka-zmieniana-w-czasach-c-t-russella,1709.htm>